

Retningslinjer for politianmeldelse ved mistanke om strafbare handlinger samt vold og trusler om vold mod ansatte

Revideret november 2015

1. GENERELT	2
2. HVORNÅR GÆLDER RETNINGSLINJERNE	3
3. HVORNÅR SKAL DER FORETAGES POLITIANMELDELSE	3
4. ANMELDELSE AF BRUGERE ELLER ANSATTE	4
5. VED TVIVL OM INDGIVELSE AF POLITIANMELDELSE	7
6. SELVE ANMELDELSEN	7
7. TAVSHEDSPLIGT	8
8. AFVÆRGEPLIGT	8
9. REGISTRERING OG INDBERETNING	9
10. LOKALE PROCEDURER OG AFTALER	9
BILAG: SKEMA TIL REGISTRERING AF POLITIANMELDELSE	11

Dette er Socialforvaltningens retningslinjer for, hvornår der skal ske politianmeldelse, og hvem der har ansvar for at foretage anmeldelsen.

Formålet med retningslinjerne er at opstille en fælles minimumsramme for, hvordan vi i Socialforvaltningen forholder os i situationer, hvor der er begrundet mistanke om strafbare handlinger samt ved vold og trusler om vold mod ansatte. Retningslinjerne beskriver derfor hvornår og hvordan vi som offentlig myndighed eller arbejdsplads har pligt til at anmelde handlinger begået imod eller af brugere og ansatte i Socialforvaltningens tilbud. Der kan også være tilfælde, hvor vi som offentlig myndighed har pligt til at hjælpe en bruger med at anmelde et forhold.

Retningslinjerne gælder for alle tilbud, som Socialforvaltningens har ansvaret for eller driftsoverenskomster med i borgercentre samt Center for politik og Stabscenter SOF. På voksenområdet erstatter retningslinjerne tidligere vejledninger om politianmeldelse. På børneområdet supplerer disse retningslinjer gældende retningslinjer for håndtering af sager, hvor der mistanke om seksuelt misbrug eller fysisk vold mod børn og unge.

Retningslinjerne er tilpasset så de stemmer overens med retningslinjerne for politianmeldelse i ”Københavns Kommunes politik for identifikation, forebyggelse og håndtering af vold, mobning og chikane”.

Der skal udarbejdes lokale procedurer for efterlevelse af de fælles retningslinjer. Det er et lokalt ansvar at orientere relevante borgercentre ved indgåelse af og ændring i procedurene. (Se pkt. 10)

1. Generelt

Det er alene politi og anklagemyndighed, som kan efterforske og vurdere, om der i en sag er grundlag for at rejse tiltale eller sigtelse.

Det er derfor Socialforvaltningens udgangspunkt, at der ved begrundet mistanke om strafbare handlinger foretages politianmeldelse.

Begrundet mistanke betyder, at der skal være en rimelig grund til mistanken i form af omstændigheder eller beviser, som på objektivet grundlag med rimelighed kan tale for, at den pågældende er skyldig i det forhold som anmeldes.

Med retningslinjerne for politianmeldelser ønsker Socialforvaltningen at tydeliggøre, at det ikke skal accepteres at blive udsat for kriminelle handlinger – uanset om den forurettede eller gerningsmanden er barn eller voksen, bruger eller ansat.

Når politianmeldelse foretages eller overvejes, bør der i den sociale indsats arbejdes med, at såvel den forurettede som gerningsmanden får en forståelse for, hvorfor forholdet anmeldes, samt hvordan forholdet kan afværges i fremtiden.

2. Hvornår gælder retningslinjerne

Retningslinjerne gælder for politianmeldelse ved mistanke om strafbare handlinger, som foregår i Socialforvaltningens rammer. Det vil sige handlinger, som

- begås imod brugere af Socialforvaltningens tilbud
- begås af brugere og pårørende til brugere i Socialforvaltningens tilbud
- begås af eller mod ansatte i mødet med borgere/brugere og pårørende
- sker i tilbud og aktiviteter, som Socialforvaltningen har ansvaret for, herunder på udflugter, ved arrangementer, på private opholdssteder og i plejefamilier.

Retningslinjerne beskriver endvidere hvornår der skal ske politianmeldelse ved vold og trusler om vold mod ansatte i Socialforvaltningen.

3. Hvornår skal der foretages politianmeldelse

Der skelnes overordnet mellem to grupper af handlinger:

Handlinger som skal politianmeldes uanset samtykke:

- personfarlig kriminalitet (fx grov vold, drab og seksuelle overgreb)
- besiddelse af ulovlige våben
- besiddelse af børneporno
- salg eller formidling af euforiserende stoffer
- samt tilsvarende meget alvorlige forhold

I forhold til vold eller trusler om vold mod de ansatte¹ gælder endvidere særligt at følgende skal politianmeldes uden samtykke:

- fysisk vold med forsæt mod ansatte (konkret vurdering – se pkt. 4.3)
- fysisk vold der har en alvorligere karakter
- trusler om vold mod ansatte eller dennes familie (afhænger af graden af den psykiske skade – se pkt. 4.3)

¹ Ved **fysisk vold** er der tale om aktivt påført vold som fx slag, spark, bid, kvælningsforsøg og knivstik. Der kan også være tale om at medarbejderne bliver involveret i et røveri (definition i flg. ”Politik og retningslinjer for en samlet indsats i Københavns Kommune for at forebygge, identificere og håndtere vold, mobning og chikane på arbejdspladsen”)

Handlinger som skal politianmeldes med samtykke fra forurettede:

- seksuel krænkelse overfor borgere
- hærværk
- tyveri
- økonomisk bedrageri m.m.

Handlinger som skal anmeldes uanset samtykke

Ved begrundet mistanke om eller kendskab til personfarlig kriminalitet, skal der *altid* indgives politianmeldelse. Dette gælder uanset om handlingen er foregået i eller udenfor Socialforvaltningens rammer og uanset om den forurettede giver samtykke til anmeldelsen.

Besiddelse af ulovlige våben eller børnepornografi og salg af euforiserende stoffer er eksempler på typer af kriminalitet, som vi som myndighed og kommune ikke kan acceptere foregår i vore rammer. Ved kendskab til sådanne lovovertrædelser i Socialforvaltningens rammer, skal der derfor ske politianmeldelse. Vi vil heller ikke acceptere at vores ansatte udsættes for vold eller trusler om vold, derfor har vi som arbejdsplads også pligt til at anmelde hændelser som sker i relation til arbejdet.

Handlinger som skal anmeldes med samtykke fra forurettede

Ved begrundet mistanke om hærværk, tyveri, økonomisk kriminalitet skal politianmeldelsen som udgangspunkt ske med samtykke fra den forurettede.

Hvis den forurettede ikke selv er i stand til at indgive eller samtykke til anmeldelse, fx som følge af en funktionsnedsættelse eller stærk følelsesmæssig påvirkning i situationen, er det lederens ansvar at vurdere, om der skal indgives anmeldelse. Det er også lederens ansvar at sikre, at den forurettede hjælpes til at foretage anmeldelse. Der skal så vidt muligt indhentes samtykke hos den eller de personer, som varetager den forurettedes interesser.

4. Anmeldelse af brugere eller ansatte

4.1. Brugere – voksne

Brugeren som den forurettede

Som udgangspunkt er det den forurettede, der anmelder til politiet.

Hvis den forurettede er en bruger, som på grund af sin funktionsnedsættelse eller sociale situation ikke kan indgive anmeldelse, er det lederen, som foretager anmeldelsen.

Den forurettede skal give samtykke til anmeldelsen. Dog ikke ved personfarlig kriminalitet mv. (jf. pkt. 3), hvor der skal ske anmeldelse til politiet uanset samtykke fra forurettede.

Ønsker den forurettede ikke at indgive anmeldelse, kan det i nogle tilfælde undlades (jf. pkt. 3). Det er lederens ansvar at tage stilling til, om der er forhold, som taler for, at anmeldelse kan undlades.

Ved anmeldelse kan forurettede bede om vidnebeskyttelse. (Se pkt. 6)

Brugeren som gerningsmand

Ved begrundet mistanke om at en bruger har begået en strafbar handling eller vold og trusler om vold mod ansatte, skal der ske anmeldelse med eller uden samtykke fra den forurettede, som beskrevet under pkt. 3.

4.2. Brugere – børn og unge under 18 år

Børn og unge som den forurettede

Det er lederens ansvar, at der indhentes samtykke, og at der foretages politianmeldelse. Det er ligeledes lederens ansvar at tage stilling til, om der er forhold som taler for, at anmeldelse kan undlades.

Forældremyndighedsindehaveren skal orienteres om anmeldelsen, medmindre forældremyndighedsindehaveren er mistænkt i sagen. I så fald skal politiet forinden acceptere, at vedkommende orienteres, for at sikre at en orientering ikke skader politiets efterforskning af sagen

Ved mistanke om andre strafbare handlinger skal forældremyndighedsindehaveren så vidt muligt give samtykke til, at der sker politianmeldelse.

Ved alle sager, undtaget de hvor forældremyndighedsindehaveren er mistænkt i sagen, skal forældremyndighedsindehaveren orienteres om sagen, uanset om der foretages politianmeldelse eller ej.

I øvrigt henvises til ”Vejledning og retningslinier for intern håndtering og samarbejde i de særlige sager, hvor der er mistanke om seksuelt misbrug eller fysisk vold mod børn og unge...”

Børn og unge som gerningsmand

Som udgangspunkt behandles mistanke om strafbare handlinger begået af børn og unge på samme måde som strafbare handlinger begået af voksne.

Når børn og unge er gerningsmand skelnes mellem børn og unge over 15 år – den kriminelle lavalder – og børn og unge under 15 år.

Hvis der er begrundet mistanke om, at børn og unge *over* 15 år har begået strafbare handlinger, skal der ske politianmeldelse som beskrevet under pkt. 3.

Hvis der er begrundet mistanke om, at børn og unge *under* 15 år har begået strafbare handlinger, er det lederens ansvar at skønne, om det vil være hensigtsmæssigt at anmelde den strafbare handling, da vedkommende ikke kan straffes for handlingen. I skønnet indgår fx pædagogiske overvejelser i relation til kriminalpræventivt arbejde.

Uanset om handlingen anmeldes eller ej er ansatte i Socialforvaltningen forpligtet til at indberette strafbare handlinger begået af børn og unge til de sociale myndigheder.

4.3. Ansatte

Ansatte som den forurettede

Det er lederens ansvar, at der sker politianmeldelse i forbindelse med mistanke om strafbare handlinger samt vold og trusler om vold mod personalet i overensstemmelse med retningslinjerne under punkt 3.

Det er Københavns Kommunes politik, at det er ledelsen der politianmelder hændelser, hvor en ansat har været udsat for vold og eller trusler om vold. Såfremt der er sket anmeldelse, kan skadelidte dog altid kontakte politiet, hvis forholdet ikke ønskes efterforsket.

Fysisk vold med forsæt skal anmeldes til politiet. Dog ud fra en konkret vurdering af især om forholdet er af bagatelagtig karakter. Her tænkes især på episoder med krads, riv, niv, m.m.)

Fysisk vold der har en alvorligere karakter skal ligeledes anmeldes uanset forsæt.

Trusler om vold mod ansatte eller ansattes familie skal i udgangspunktet altid politianmeldes. Dog med mindre det konkret vurderes, at der ikke er oplevet nogen væsentlig psykisk påvirkning af forurettede, jvf. f.eks. beskrivelsen heraf i arbejdsskadeanmeldelsen². Der må dog tages hensyn til at en reaktion på hændelsen ikke nødvendigvis indfinder sig med det samme, men kan udløses senere.

² Vold, trusler og andre handlinger mod ansatte, som kan få fysiske eller psykiske konsekvenser for den ansatte, skal altid anmeldes som arbejdsskade, uanset om der foretages politianmeldelse eller ej. Anmeldelse af arbejdsskader sker elektronisk til Københavns Kommunes Arbejdsskadesekretariat.

I de tilfælde hvor politianmeldelse af vold eller trusler om vold udelades skal man dog være opmærksom på, at der kan være tilfælde, hvor en politimæssig behandling af sagen kan have betydning for erstatningsforhold, som følger af det kriminelle forhold.

Hvis en ansat vil foretage en privat anmeldelse af en borger/bruger eller anden ansat, efter at lederen (evt. sammen med den ansatte) har vurderet at der ikke skal ske anmeldelse, skal lederen orienteres om det.

Ansatte som gerningsmand

Hvis der er begrundet mistanke om, at en ansat har begået en strafbar handling, skal dette anmeldes til politiet, jfr. pkt. 3.

Ved begrundet mistanke om, at en ansat har begået en strafbar handling, skal der ske indberetning til personalejuristerne i KS. Personalejuristerne vil i samarbejde med tjenestestedet tage stilling til, om forholdet har eller kan få ansættelsesretlige konsekvenser for den ansatte.

Hvis en begrundet mistanke retter sig mod lederen eller en del af ledelsen, bør den ansatte omgående kontakte mistænktens nærmeste foresatte/ relevant tilbudsleder/centerleder/chef. Det er centerlederens/chefens ansvar at tage stilling til og foretage anmeldelse, samt at kontakte personalejuristerne i KS.

5. Ved tvivl om indgivelse af politianmeldelse

Det er altid lederen, som tager stilling til og har ansvar for, at der indgives politianmeldelse.

Ved tvivl om, hvorvidt der i en konkret situation bør ske politianmeldelse, kan ledere i forvaltningens tilbud få vejledning via borgercentre³.

6. Selve anmeldelsen

Politianmeldelse skal som udgangspunkt ske så hurtigt som overhovedet muligt af hensyn til bevisbeskyttelse.

Politianmeldelsen skal ske til politimyndigheden i den politikreds, hvor den strafbare handling er eller mistænkes for at være begået. Det er altså gerningsstedet og ikke bopælen, der er afgørende.

³ Det er borgercentrenes ansvar at henvise til personalejuristerne i KS i tilfælde, som vedrører personalemæssige forhold

Alle ansatte kan bede om vidnebeskyttelse, når der foretages politianmeldelse. Ved vidnebeskyttelse oplyses kun navn og arbejdsadresse til selve anmeldelsen.⁴

I øvrigt kan alle vidner, anmeldere og forurettede, som føler sig utrygge ved, at sigtede kan skaffe sig private oplysninger om dem, anmode om at få udeladt oplysninger om stilling, bopæl, personnummer og telefonnummer i politirapporterne.⁵

Dokumentation

Det skal kunne dokumenteres, at en anmeldelse har fundet sted. Ved telefonisk og personlig anmeldelse skal det noteres, hvornår anmeldelsen er foretaget, hvem som har foretaget den, og til hvem den er afgivet. Ved strafbare handlinger, som kan anmeldes skriftligt, vil en skriftlig anmeldelse være at foretrække.

Seksuelle overgreb

I sager om seksuelle overgreb på såvel voksne som børn vil det være nødvendigt med en retsmedicinsk undersøgelse.

Det er vigtigt hurtigst muligt at kontakte Center for Voldtægts ofre eller Retsmedicinsk Institut på Rigshospitalet, der vil sørge for undersøgelsen. (En undersøgelse foretaget af almindelig praktiserende læge kan ikke bruges som bevis)

7. Tavshedspligt

Alle som virker inden for Socialforvaltningen har tavshedspligt.

Oplysninger om væsentlige sociale problemer og kriminelle forhold er fortrolige og må derfor ikke videregives til andre myndigheder uden samtykke fra den person, som oplysningerne vedrører.

Lovgivningen giver mulighed for at videregive fortrolige oplysninger i tilfælde, hvor videregivelsen sker for at varetage private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrunder hemmeligholdelse.

I sager med personfarlig kriminalitet betyder kriminalitetens alvorlighed, at personalets tavshedspligt må vige for hensynet til ofret. I andre sager beror det på en konkret vurdering, om tavshedspligten må vige eller ej.

⁴ Der er indgået en aftale mellem den tidligere Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltning og Københavns Politi, som giver alle medarbejdere i Socialcentre vidnebeskyttelse. Ansatte bør ved anmeldelse gøre opmærksom på denne aftale ved ønske om beskyttelse af private oplysninger.

⁵ Jævnfør Politiets A-meddelelse II nr. 5 af 17. oktober 2007

I øvrigt følges gældende lovgivning om tavshedspligt for de enkelte faggrupper, som arbejder under og for Socialforvaltningen.

8. Afværgepligt

Alle og enhver har efter straffeloven pligt til at afværge personfarlig kriminalitet, i situationer hvor det lader sig gøre uden at man bringer sig selv i fare. Afværgepligten kan opfyldes ved at tilkalde hjælp og/eller foretage politianmeldelse.

9. Registrering og indberetning

Lokalt

På lokalt niveau registreres i relation til den enkelte bruger.

Alle sager, hvor der indgives politianmeldelse, skal registreres. Hvis der indgives politianmeldelse uden samtykke, skal der angives en begrundelse herfor.

I de tilfælde hvor der ikke indgives politianmeldelse, men hvor det har været overvejet og besluttet at undlade at politianmelde, skal overvejelser som er relevante for det videre sociale arbejde med brugeren dokumenteres.

Centerniveau

Forvaltningen ønsker at opbygge viden om omfanget af sager i Socialforvaltningen, hvor der foretages politianmeldelse.

Registreringen af omfanget foregår på centerniveau, og skal ske i forvaltningens skema til registrering af politianmeldelser⁶. Registreringen danner grundlag for fælles vidensopsamling, som forvaltningen foretager en gang årligt.

Det er lederens ansvar, at der sker indberetning til centerledelsen.

10. Lokale procedurer og aftaler

I anerkendelse af Socialforvaltningens mangeartede tilbud og brede målgruppe, er der mulighed for at udbygge og præcisere retningslinjerne i overensstemmelse med lokale behov. Dette bør indgå i formuleringen af lokale aftaler og procedurer for, hvordan man efterlever de fælles retningslinjer.

⁶ Se bilag

De lokale aftaler og procedurer kan fx tydeliggøre:

- ansvar for opfølgning på politianmeldelser
- aftaler om ansvar og ledelsesniveauer
- hvor man kan søge vejledning
- praksisguide og tjekliste
- ansvar og rammer for dokumentation og registrering

Borgercentrene skal orienteres ved indgåelse af og ændring i lokale aftaler og procedurer for politianmeldelse mistanke om strafbare handlinger samt vold og trusler om vold mod ansatte.

Bilag

Registrering af politianmeldte handlinger

Socialforvaltningen 20xx

Område:

Center:

dato	handling	involverede	sted	skade / konsekvens	samtykke	anmeldt som arbejdsskade	
						ja	nej
For anmeldelse	Hvilken strafbar handling er foregået?	beboere, personale, brugere, 3. person	center, institution, udenfor institution ifølge med personale, etc.	fysisk eller psykisk skade, erstatningsforhold, retssag mv.	ja/nej - hvis nej hvorfor ikke?		